

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

169. Quis per triennium pacifice possedit beneficium, sed à principio cum mala fide, quæritur, an adjuvetur regula Cancellariæ de triennali possessione? Et quid, si à principio possedit bona fide? Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

7. Notandum secundò, quòd obligatio restituendi fructus v. g. beneficiorum, non tollitur vigore regulæ de trienniali, quia hæc reualidat titulum beneficij tantum, non autem iuuat ad fructus acquisitionis, quando à lege impeditur acquisitio, vel infertur priuatio: sed bene tollitur dicta obligatio uis capione trienniali, si interuenit continua bona fides eo triennio, scilicet ob ignorantiam inuincibilem dictæ penæ priuationem inferentis (nisi ubi lex derogat possessioni.) Imò tunc, secundum multorum probabilem sententiam, neque eam penam priuationis incurrit, qui inuincibiliter eam ignorauit: hæc omnia Sanchez. in Decal. lib. 2. cap. 5. num. 11. & 12. cum ibi allegatis. Item quòd fructus nulliter percepti ex beneficio, vel pensione ob titulum uictiosum, præscribantur triennio cum bona fide, docet Sanchez conf. lib. 2. c. 3. dub. 16. n. 20.

RESOL. CLXIX.

Si quis per triennium pacifice possedit beneficium, sed à principio cum mala fide, queritur, an adiuuatur regula Cancellaria de trienniali possessione? Et quid, si à principio possedit bona fide? Et natus triennalem possessionem iuuare, quando praescriptus beneficij est capax: Ex part. 11. tr. 5. & Milc. 5. Rel. 3.

1. Affirmatiuam sententiam conatur stabilire A. Thom. Hurtadus. var. tom. 2. tract. 12. de cap. 1. §. 17. num. 948. cum seq. ubi sic ait; Pontifex, qui in præfata regula solum excludit simoniacos, & intrusos, exceptio autem firmat regulam in contrarium: ergo quamuis quis sit inhabilis quia excommunicatus, aut quia sine ætate requisita, aut quia illegimus, si tamen per triennium pacificè possedit, non potest beneficium ab alio impetrari, sed ad ordinarium pertinet examinare quo titulo beneficium possideat. Quæ doctrina etiam est uera, non solum si adit bona fides, sed etiam si mala, vt tenent Ludouic. Gomez ubi supra quest. 42. & Couarru. cono. 4. cum enim Pontifex in hac regula statuenda intendat lites quietare perpetuas, si esset requisita bona fides, impetrans beneficium obiceret possessori quod bona fide careret, quod non est difficile: & rursus possessor probare deberet se habuisse bonam fidem; quod valde difficile est, & sic lites non quietarentur. Vnde Rota apud Fatiniacum tom. 2. decis. 581. num. 2. de anno 1606. dicit, quod in querendis non requiritur bona fides ex Balbo 2. part. 3. part. quest. 13. num. 9. Quod qua ratione sit intelligendum dixi supra tract. 8. cap. 1. & 2. Tenet etiam verum in foro conscientie, ita vt possessor, etiam malæ fidei citius post triennalem possessionem pacificam securus sit in conscientie foro, & non solum in iudiciali. Ita contra Thom. Sanchez lib. 7. in decalog. cap. 29. num. 89. Lud. Gomez quest. 42. citata, ubi dicit, sic ibi fuisse decisum in Rota suo tempore. Et decisio Rot. 181. clarè dicit, quod in bonis acquirendis non requiritur bona fides, sed uoluntas principis, potentis sic disponere, vt potuit Papa propter plenissimum dominium quod habet in Beneficiis omnibus, & sic fecit in regula de trienniali ad sedandas lites, & scrupulos auferendos. Sicuti qui accedit ad Sacramentum Pœnitentiæ subdens peccata clauibus, cum dolore illorum, & si accedat cum ignorantia culpabili mortalis, & sic accedat cum mala fide, tamen accipit verum, & validum Sacramentum etiam informe, vt dixi Resolui. de Confess. informi, quæ typis dabitur part. 2. huius tom. tract. vltim. Quia Christus habens plenitudinem potestatis sic statuit.

Ita quamuis quis pacificè possidens per triennium, (nisi sit simoniacus, & intrusus in beneficium tempore iuris Papæ reseruata) mala fide beneficium possideat, acquirit validum titulum, vt securus sit in conscientia, quia ad euitandum maius inconueniens, ita ob bonum publicum Pontifex determinauit in præfata Regula.

2. Neque ex hoc sequitur quod Pontifex faueat peccanti, quia hoc est per accidens, sicut nec Christus per hoc quod accedit cum ignorantia mortaliter vincibili ad Confessionem accipiat Sacramentum verum, & validum, licet informe, peccator fauet, quia hoc est per accidens, non ex intento Christi, & Pontificis, quia Christus semper intendit Sacramentum formatum, & Pontifex bonam fidem excludentem peccatum. Quando autem dicitur in regula Possessor, quod Possessor malæ fidei nullo tempore præscribit de reg. iur. intelligitur quando possessor est malæ fidei ob titulum reprobatum, vt quia possidet rem furtiuam vel inuafam iniuste; tamen si sit possessor aliquis beneficii, etiam si non habeat titulum validum, quia erat incapax illius, vel ex defectu ætatis, vel quia erat excommunicatus; & sic habeat malam fidem, tamen Princeps supremus, qualis est Pontifex, potest determinare quòd post possessionem triennalem habeat titulum, quo in conscientia tutus possit retinere Beneficium, quamuis aliàs illud obtinerit incapax. Vt enim optime notauit Thom. Sanchez ubi supra num. 85. iste Clericus excommunicatus, aut non habens ætatem sufficientem, non est omnino incapax, sicut laicus qui incapax est, & tituli, & possessionis, sed est incapax solum tituli, non possessionis. Quare Pontifex post triennalem possessionem dispensando in illa incapacitate ad titulum, reducit possidentem ad statum, in quo possit retinere Beneficium; & vt faciat fructus suos. Sicut dum dispensat in radice Matrimonij, reducit contrahentes, ac si extunc valide contraxissent, & sic filij nati sunt legitimi, vt supra dixi §. 4. Sed in hoc de possessore malæ fidei peccaminosa nihil determino, sed subiticio dictamen sapientioribus. Huc vsque Hurtadus; qui poterat in fauorem suæ sententiæ adducere Castrum Palaum à me alibi adductum. Et hæc sententia, quod magis est, extat apud Emanuelem Sà in editione Romana expurgata à Magistro Særi Palatij verb. Beneficium numer. 16. ubi sic asserit; Triennio possidens beneficium pacificè, etiam si mala fide, sit eius dominus; quibus adde nouissimè Patrem Urbanum in Theologia morali tract. 3. titul. 17. §. Possessio triennialis pacifica fol. 670.

3. Sed hanc opinionem prorsus refellendam esse puto, vt communiter refellunt Doctores, & improbat nouissimè Steph. Baunius in praxi beneficiorum disp. 1. t. 95. Primò, quia præscriptio in ordine ad acquirendum rei præscribendæ dominium nullarum est virium sine bona fide; triennialis possessio præscriptio quædam est, ergo.

4. Confirmatur. Nulli suum scelus patrocinari debet; faceret verò, si exacto triennio, ei mala sua fides, acquirendi beneficii causa foret, cum ex eo lucrum caperet.

5. Et quidem si de canonibus agitur, peractum est negotium, cum sententiæ cui nostra est opposita, aduerteretur Canon finalis, de præscriptionibus, ex Concil. Lateranen. sumptus, sunt hæc eius verba. Quoniam omne, quod non est ex fide, peccatum est; Synodali iudicio definimus, vt nulla valeat sine bonæ fide præscriptio, tam canonica, quam ciuili cum generaliter sic omni consuetudini, & consuetudini derogandum, quæ absque peccato mortali obseruari non potest. Vnde oportet, vt qui præscribit, in nulla reu-

Alibi signanter in Resol. non præterita & in eod. §. Quart. tertio.

peris

Sup. hoc...
fra in...
1715...
ro qua...

Sub cetero...
in hoc...
leg. hanc...
Rel. hanc...
principio...
que ad...
& infra...
Ref. 1715...
§. Quarto...
ad §. Quarto...
quarto...

LA N A E
omnia
o. iuliv v
E. III

poris parte aliena rei conscientiam habeat. Hactenus Canon.

6. Sanè est regula de trienniali possessione sine vi ad effectum transferendi dominij rei quæ præscribitur, sine colorato titulo: at esse hic cum mala fide non potest cum qui alienum occupat sine viro aut probabili titulo, ac colorato, sit violentus, & intrusus, ergo, &c.

7. Tertio, abhorret à prudentia credere, Pontifices Romanos tantum ab antiqua descivisse Petri Apostoli virtute ac fide, vt authoritate sua viam velite, muniam esse ad scelera, quæ severitate censuræ tam acerbè castigant in nocentibus: at id eos moliri est certum intelligentibus, in hac temporum corruptela, morumque, & animorum, nihil esse proclivius, quam vt opum cupidi, ac honoris supra meritum, in alienum se inferant, spe non modò impunitatis proposita, sed & iuris ac potestatis illud acquirendi, vt feret, si mala fidei possessor triennio illud præscriberet.

8. Quarto, quia commune est peritorum axiomata, mala fidei possessorem non præscribere: sic enim Pontifex reg. 2. de regul. iuris in 6. Possessor mala fidei nullo tempore non præscribit. Et hæc omnia docet Baunius *ubi supra*, qui respondet ad argumenta quæ in fauorem affirmatiuæ sententiæ adduci possunt. Et idè rectè Layman in *Theolog. moral. lib. 3. tract. 1. c. 8. num. 16.* contra Emanuelem Sà; & Nauarrum inuehitur. Vide etiam Reginaldum *tom. 2. lib. 3. tract. 3. cap. 18. num. 260.* Bzouium *tom. 2. lib. 7. c. 3. l. 9. 1.* Ioann. Baptistam Parolletum in *Palestra Cleric. part. 3. cap. 1. lit. 7.* Vgolinum de Perez *Epist. part. 2. c. 50. §. 16. num. 4.*

Sup. contento in hoc §. in Res. præterita, in tribus eius primis §§. & in aliis eius primæ annotationi.

9. Sed nota hic obiter, triennalem possessionem iuuare quando prouisus est beneficij capax, nam mulier, coniugatus, bigamus, excommunicatus, suspensus, interdictus, Regularis ad beneficium sæculare sine legitima facultate, & è contra per huiusmodi non iuuantur, hac regula: Possessio enim, etiam longissimi temporis non tribuit ius incapaci. Rebuff. *de pacific. possess. numer. 206.* Tamen Gomez *quest. 2.* in hac regula affirmat, incapaces hac regula iuari, quia solum simoniaci, & intrusi excipiuntur Conciliantur distinctione; incapaces non iuuantur, vt mulier, & huiusmodi; vt de hæreticis iuribus, & rationibus probat Ricc. 2. *part. 1. resol. 5.* Iuuantur bene, quia sunt aliqui capaces, sed à iure canonico priuati. Parolletus *sol. 15. part. 3.* Primam sententiam mordicus tenet Baunius *ubi supra questione 2. c. 3.* Secundam sententiam docet Hurtadus *loco citato num. 948.* Tertiam sententiam distinguentem docet Parolletus *ubi supra lit. X. declarat. 2. numer. 5.* Vnde ex his ego olim interrogatus respondi, illegitimum gaudere priuilegio regulæ triennialis possessionis. Idem puto de excommunicato, aut qui sine ætate requisita Ordines suscepit, ac de similibus.

RESOL. CLXX.

An dubia excusantur circa Regulam Cancellaria de trienniali possessione. Primo, an irregularis possit adiuuari hac trienna possessione?

Secundo, an hac regula de trienniali suffragetur in gratia subreptitia?

Et tandem notatur collationem beneficij factam inualido, vel suspecto non esse ipso iure inualidam, sed irritandam.

Ex quibus aliqua alia inferuntur circa supradicta. Ex part. 1. tractat. 5. & Mis. 5. Res. 4.

§. 1. Quæro primò, an irregulares possint adiuuari hac trienniali possessione?

Negat Baunius in *praxi de Beneficiis disput. 11. quest. 6.* his verbis; Mens mihi est, sicut & Reginaldo, & Rebuffo. Etenim ad rationem colorati tituli, sine quo non subsistit triennialis possessio subiecti capacitas est necessaria: at eam irregularis non habet; ergo, &c. Maior ostenditur; Moniales etsi centum annis Ecclesiam viro destitutam occupent, à regula tamen de trienniali possessione consequenti beneficij ius ac facultatem habituræ sunt nullam. Rebuff. *de pacif. ampliat. 3. num. 4. c. 5.* Fabricius *de beneficiis tam viro quàm, quàm mulierum num. 40.* At huius rei causa non est alia, quàm earum Incapacitas; ergo, &c. Sed ego ad hæc affirmatiuæ sententiæ, quam ipse Baunius concedit esse probabilem & securam, nempe quod irregulares, & id genus homines culpa sua beneficij incapaces, non sint de eorum hominum genere, qui excluduntur priuilegio regulæ, quales sunt intrusi, simoniaci, & prouisi de beneficio reseruato Pontifici, reseruatione quæ sit in corpore iuris inclusa; & ita tenet Parisius *vol. 4. cons. 96.* Gomez *quest. 1. 10. 15. c. 27.* Sanchez, & alij. Præcipua ratio nostræ sententiæ est, quia, vt diximus, excipiuntur tantum in hac regula simoniaci, & intrusi: ergo ea iuari irregulares quid vetat?

2. Consequenter probatur. Exceptio in non exceptis firmat regulam, vt ex *can. dominus 22. quest. 7.* Dinus probat in *libro 2. de regul. iuris pag. 4. num. 5. c. seqq.* At non alij vulgò existimantur indigni, qui regulæ huius priuilegio gaudeant, quàm qui simoniaci sunt, & intrusi: irregulares ergo, modò tamen incogniti, & occulti, ab eius vsu, commo- disque non debent excludi; sic ille.

3. Ex his Baunius *quest. 7. c. 12.* infert, inhabilem iure Ecclesie, iuari hac regula, si est eius inhabilitas occulta.

4. Ratio est, quod nescitis, cuius est inhabilitas occulta acquirendi tituli colorati incapax. At hunc occulta inhabilitas non impedit, cum collationis impedimentum ex hypothesi lateat.

5. Secundò, ab hac excludendi regula sunt hi tantum, quos exclusos Pontifex voluit: at de hoc non sunt numero, nisi simoniaci, & intrusi: ergo in eorum non sunt classem includendi irregulares quilibet, sed hi duntaxat, quorum est manifesta inhabilitas.

4. Tertio, sunt actus omnes quos exercet occultus inhabilis, validi: at id esse non possit, si titulum coloratum non haberet, iuxta Thom. Sanch. *de matrim. disp. 22. num. 49.*

7. Ex his patet, illegitimo huius regulæ ope, ac beneficio, acquiri Sacerdotium, quod ei fuit collatum, quia non est de exceptis in regula: ergo cum exceptio firmet in non exceptis regulam 22. 9. 7. can. 6. sunt illegitimi per præsentem, possessores beneficij à se pacificè triennio posselli.

8. Pater secundò, Idem esse de sæculari iudicium si beneficium regulare tribus annis sine turbis ac tumultu possideat, & contra si regularis sæculare, nam neuter est exceptus à regula, ergo cum per dispensationem Pontificis ambo beneficiorum sint capaces, regularis quidem sæcularium, sæculatis autem regularium censendi sunt ad ea dispensati esse per hanc regulam.

9. Quæro secundò, an hæc regula de trienniali possessione habeat locum in conscientia? Negat Co- uarruias in *Regul. possessor. 2. part. §. 10. concl. 7.* eo quod Pontifex in sua regula molestiam possessori trienniali, exacto possessionis suæ triennio, creati quidem nolit; sed de beneficio ab eo retinendo, ne verbum quidem habeat, quod est argumento per

Sup. hoc sequenti

Quæro

Rel. 111

tribus pe-

nis eius

& in ali-

cuius pro-

annor.

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-

Re-